

Розділ 13

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МАГІСТРІВ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТИ

Олена Согоконь,

Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

e-mail: elena.sogokon@gmail.com

DOI 10.33989/pnpu.279.c663

ORCID 0000-0001-9442-6616

Ключові слова: професійна підготовка, магістри, психолого-педагогічні особливості, педагогічні заклади, вища освіта, європейська інтеграція.

Сучасний ритм розвитку суспільства та сфери освіти вимагають від педагога бути всебічно розвиненою, креативною, професійною, компетентною, вмотивованою, самодисциплінованою особистістю, яка готова вирішувати актуальні завдання фізичного виховання. В умовах європейської інтеграції освіти питання підготовки магістрів у педагогічних закладах вищої освіти має чітку лінію своєї реалізації – процес формування основ фізичної та психологічної культури засобами інформатизації навчання. У наш час вимоги до професії вчителя постійно зазнають змін. Особливість роботи фахівця фізичної культури, який займається формуванням особистості школяра, має складний, довготривалий характер, і щоб ця діяльність була якісною, насамперед

необхідно вміти активувати навички самовдосконалення, як професійно підготовленого магістра фізичної культури.

13.1. Упровадження моделі формування професійної підготовки магістра фізичної культури

В сучасній українській освіті важливо актуальними є вирішення питань, що постають перед вищим навчальним закладом, конкретною сферою фізкультурної освіти, при навчання в магістратурі здобувачів (другого рівня) вищої освіти, які будуть нести відповідальність за формування здорового молодого покоління, пропагування здорового способу життя серед молоді, формування всебічно розвинутої особистості.

Формування особистості майбутнього фахівця в ході професійної підготовки представлене в роботах О. Аксьонової, Ю. Бистрової, О. Біда, Ю. Бойчука, О. Даниско, В. Дручик, В. Кременя, Н. Кузьміної, О. Пехоти, С. Сисоєвої, В. Сластьоніна, Ю. Черпак, Є. Шиянова, О. Щербакова та ін. [1, 2, 3, 5, 11, 16, 28]. Питаннями професійного розвитку та саморозвитку педагога, його педагогічної майстерності приділяли свою увагу науковці: Г. Балахничева, А. Гринчук, В. Дручик, Ю. Зайцева, І. Зязюн, С. Єлканова, В. Семиченко, О. Савченко, А. Сватъєв, З. Слепкань, С. Сисоєва, О. Топузов, О. Малихін [6, 8, 9, 18, 24, 26]; аналізом базових цінностей і орієнтації щодо розвитку особистості в процесі навчання, виховання і самоосвіти займалися (І. Бех, Ю. Бойчук, Н. Завидівська, О. Корносенко, В. Рибалка, О. Савченко). Власне проблемі діагностики психологічної готовності, формуванню знань, умінь і навичок майбутніх магістрів вивчали вітчизняні науковці: В. Гриневич, Л. Денисова, Л. Сущенко, А. Трофименко, О. Дубасенюк, Т. Федірчик.

Наразі у школах постійно відбувається інтенсифікація й ускладнення процесу навчання, обсяг засвоєння інформації щороку збільшується, що вимагає від учнівської молоді великого психічного напруження й фізичних зусиль. Рівень працездатності, стан здоров'я і навіть професійне майбуття учнів значною мірою залежать від ефективності занять фізичним вихованням і спортом. Саме тому потрібно знаходити можливості вдосконалення процесу фізичного виховання в школах за рахунок

оптимізації діяльності учнів, що залежить від професійності та результативності роботи фахівців фізичної культури.

Щодо основних завдань, які повинні ставити перед собою магістри фізичної культури і спорту, виділяємо наступні:

1) формування рухових умінь та навичок, збереження й зміцнення здоров'я;

2) підсилення мотивації до розвитку, удосконалення фізичних показників;

3) усвідомлення важливості систематичних занять спортом та розуміння цінностей здоров'я через фізичну культуру, масовий спорт;

4) поступове вдосконалення фізичних показників, як умову високого рівня спортивних досягнень.

Технологія професійної підготовки магістрів у ЗВО фізкультурного профілю складається з особливостей змісту, структури, форм навчання та характеристики його готовності до практичної роботи (рис. 13.1).

Рис. 13.1. Структура професійної підготовленості магістрів фізичної культури

Професійна підготовка магістрів фізичної культури до здійснення роботи з учнями включає декілька векторів:

– теоретичну підготовку фахівця безпосередньо у вищому навчальному закладі;

– набуття знань і умінь, необхідних для практичної взаємодії з учнями;

– вироблення професійного іміджу вчителя, тренера, інструктора, організатора спортивно-масової діяльності;

– вміння робити самоаналіз, надавати самооцінку власним результатам, постійно застосовувати самовиховання в процесі роботи.

Змістовно-смісловне наповнення системи формування педагогічної майстерності майбутніх магістрів фізичної культури в нашому дослідженні базується на таких положеннях теорії педагогічного моделювання:

– основними етапами педагогічного моделювання є вибір методологічних засад, якісний опис предмета дослідження, конструювання моделі, її апробація та інтерпретація результатів;

– логіка процесу педагогічного моделювання пов'язана з висуванням ідей у межах певної системи цінностей, методологічних підходів і вирішенням визначених суперечностей та освітніх проблем;

– об'єктом педагогічного моделювання можуть бути педагогічна система, система управління освітою, система методичного й технологічного забезпечення чи система освітнього процесу [9, с. 27].

Загалом ці вектори складають професіограму та кваліфікаційну характеристику магістра фізичної культури. У будь-якій сфері діяльності кожен фахівець має знати й розуміти перспективні шляхи, що допоможуть збільшити результативність застосування його рівня теоретичної підготовленості в практичній діяльності.

Виокремлюючи основні складники педагогічного іміджу майбутнього магістра фізичної культури, із-поміж предметно-професійних компонентів Л. Ковальчук виокремлює знання з педагогіки та психології, методики виховної роботи, предметів медико-біологічного циклу, теорії та методики фізичного виховання, а також вміння працювати з учнями різного рівня фізичної підготовленості. У ході формування професійної

підготовки магістрів фізичної культури й спорту до роботи з учнями сучасної школи провідне місце дослідник Г. Балахничева відводить фізичному вихованню й самовдосконаленню [6, с. 61].

Найбільш перспективним напрямом удосконалення системи навчання майбутніх магістрів з фізичної культури вважається застосування засобів інноваційних педагогічних технологій, у результаті яких формується готовність майбутнього фахівця застосовувати інноваційні технології в галузі фізичної культури та спорту [9, с. 28]. На думку Л. Денисової, якісна підготовка магістра цього напрямку навчання передбачає оволодіння сучасними ІТ, практичними навичками роботи на персональних комп'ютерах і вміннями й навичками використовувати ІТ у навчальній та професійній діяльності.

З урахуванням результатів сучасних досліджень підготовка майбутніх магістрів фізичної культури має забезпечувати формування якостей:

– гуманістичного світогляду та внутрішніх мотивів освітньої діяльності шляхом усвідомлення та становлення морально-етичної й професійної позицій у процесі проблемно орієнтованого вивчення гуманітарних дисциплін;

– операційних складових освітньої діяльності, що виступають засобом інтеріоризації її змісту, організаційних форм і типових педагогічних функцій у процесі навчання дисциплін професійної та практичної підготовки;

– гармонійної єдності функціонування психічної й соматичної природи майбутнього вчителя завдяки інтегрованому вивченню психологічних, педагогічних предметних дисциплін і проходження ознайомчої та педагогічної практик;

– рефлексивної основи освітньої діяльності в процесі безперервного фізкультурно-спортивного та психолого-педагогічного вдосконалення, самостійної навчально-пізнавальної та творчої науково-дослідницької роботи;

– основ педагогічної майстерності вчителя фізичного виховання за допомогою стимулювання й розвитку дидактичних задатків і неперервного зростання педагогічних умінь студентів [26, с. 30].

Комплексне формування всіх показників професійного зростання магістра надають необхідний методичний інструментарій для реалізації навчально-виховних завдань освітньої діяльності, формування всебічно розвиненої особистості, розвиток його вмотивованості до навчання, підвищення рівня професійності та розуміння сучасних викликів суспільства до фахівця фізичної культури.

Основними структурними елементами навчального процесу вважається змістова лінія уроку, його структура, засоби й методи, вид уроку, форма проведення, технологія реалізації, і чіткого «рецепту» для ідеального проведення уроку не існує, кожен учитель має на меті знайти власний «стиль», звичайно, орієнтуючись на вимоги та загальні особливості проведення уроків.

Мотивація до професійно-педагогічної діяльності вчителя є інтегрованою особистісною якістю, що поєднує спонукання до педагогічної діяльності та до професійної активності в певній галузі [26, с. 302].

Загалом, робота фахівця фізичної культури базується на майстерності, творчості, на особистісних якостях, високим рівнем знань, любові та повазі до дітей, постійному вдосконаленні своєї діяльності.

Успіх проведення уроків та інших навчальних занять залежить від професійної підготовленості магістра фізичної культури. Безперечно, досягти успіху в цьому вчителю може допомогти особиста навчальна бібліотека, літературні джерела, публікації, наукові видання з фаху, програмні документи, публікації статей у друкованих та інтернет-виданнях, матеріали, пов'язані з аналізом досвіду роботи, результати особистих наукових пошуків та аналіз власної діяльності, наочні матеріали, зйомки змагань, виступів на чемпіонатах, видатні командні та особисті рекорди в галузі спорту тощо.

Очевидно, що формування компетентності в конкретній професійній діяльності може здійснюватися тільки в умовах «занурення» майбутнього фахівця в конкретну професію. Без цього студенти майже неспроможні використовувати і перетворювати знання в конкретні практичні дії, що робить їх абстрактними, формальними, тобто недієвими [26, с. 234].

Ефективні заходи щодо «занурення» магістрантів у професію під час освітнього процесу пропонуються за допомогою реалізації контекстного підходу в професійній підготовці. Основною категорією тут є лексема «контекст» (лат. *contextus* – тісний зв'язок, сплетення), що позначає відносини, оточення, зв'язок речей і явищ. У логіці та методології науки контекст розуміють як окреме міркування, фрагмент наукової теорії або теорію в цілому.

Магістр фізичної культури – це фахівець, який може виконувати не лише навчально-виховну, а й тренерську діяльність, займається складанням навчальних планів з перспективою на якісний результат, може сформувати активну й креативну особистість, готову до будь-якого виду роботи. Магістр фізичної культури – це творець кожного уроку, де технологія уроку – це його натхнення, мотивація. На нашу думку, творчий підхід має реалізовуватись через поетапні процеси: появу ідеї, пошук шляхів реалізації, упровадження в практичну діяльність як учителя та учнів, залучення елементів під час проведення різних форм уроків.

Важливими чинниками професійного вдосконалення є актуалізація уваги магістра на навчальний матеріал, сучасну фахову літературу, поетапне планування документації відповідно до попередніх та майбутніх тем, враховуючи сучасні виклики суспільства, розвиток духовного та інтелектуального стану педагога, життєвий досвід, орієнтування на загальну атмосферу певного класу та психолого-педагогічні особливості учнів, діалогічна взаємодія з учнями, всебічний розвиток професійних якостей, психологічна та емоційна стійкість.

Успішний, професійний магістр має у своєму «арсеналі» велику кількість методичних прийомів й окремих елементів уроку. Від вибору методів залежить якість та продуктивність уроку, тому для фахівця фізичної культури важливо з широкого переліку доступних обрати саме ті, які допоможуть вирішувати освітні, оздоровчі й виховні завдання, матимуть якісний вплив на навчально-виховний процес.

Фізична культура як навчальний предмет викладається в усіх класах. На уроках необхідно створити відповідні умови для розв'язання поставлених завдань і спрямувати учнів до самостійної діяльності (рис. 13.2).

Рис. 13.2. Структура навчального предмету «Фізична культура»

Фізична культура як суспільне явище характеризується наявністю специфічних функцій, таких як: збереження фізичного здоров'я людини, відтворення і збільшення фізично здорового покоління, реалізація та перетворення його фізичних потенцій [12, с. 10]. Відповідно до зазначених функцій встановлюються цілі та завдання, рівнозначні кожному етапу навчання та виховання учнів.

Фізичне виховання є основним мотиваційним та всеосяжним фактором, засобом залучення суспільства до збереження здоров'я, підвищення імунітету, систематичних занять спортом.

Якісним мотиваційним результатом та метою занять фізичним вихованням є фізична досконалість, її структуру можемо представити за допомогою схеми (рис. 13.3). На основі аналізу різних підходів науковців (В. Лозова, Г. Троцько та ін.), урахувавши, що фізичне виховання є провідною складовою загального соціокультурного розвитку, під ним маємо на увазі педагогічний процес, спрямований на формування певної системи ставлень людини до особистого здоров'я як соціальної цінності, до цінностей фізичної культури, розвиток фізичного потенціалу під час здійснення фізкультурної діяльності як основного засобу фізичної культури.

Рис. 13.3. Основи фізичної досконалості

До основних функцій фізичного виховання належать освітня, виховна, оздоровча та розвивальна, які передбачають інтелектуальний і фізичний розвиток. Рівень реалізації цих функцій залежить від створення в кожному навчальному закладі системи фізичного виховання, яка передбачає впровадження різноманітних форм.

Згідно з аналізом доступних відомостей та матеріалів про досвід функціонування загальноосвітніх навчальних закладів можемо окреслити такі форми функціонування рухових активностей: фізкультурні та оздоровчі заходи, уроки фізичного виховання, позакласні тренувально-спортивні заняття, секції, позакласні, міжшкільні фізкультурно-масові та спортивні зібрання.

Узагальнюючи, ми розуміємо властивості уроку, які характеризують соціальні особливості навчального закладу в галузі фізичного виховання та підкріплюються опануванням вмінь і навичок з фізичної культури; актуалізують рівень готовності до самостійного життя й суспільної діяльності; формують бажання виконувати фізичні вправи; забезпечують

підкування про здоров'я та підтримують міцний імунітет протягом усього життя.

У психолого-педагогічній літературі зустрічаються різні погляди на структуру педагогічних здібностей, так Ю. Черпак включає до їх складу:

- 1) здатність робити навчальний матеріал доступним для засвоєння учням;
- 2) розуміння вчителем учня;
- 3) творчість у роботі;
- 4) педагогічний вольовий вплив на учнів;
- 5) здатність організувати дитячий колектив;
- 6) інтерес до дітей;
- 7) змістовність і яскравість мови, її образність і переконливість;
- 8) педагогічний такт;
- 9) здатність пов'язувати навчальний матеріал з життям;
- 10) спостережливість (стосовно до дітей);
- 11) педагогічну вимогливість [28, с. 18].

Саме завдяки педагогу-професіоналу учні мають змогу отримувати якісний рівень знань, умінь, оволодівають загальною структурою фізичної активності, навчаються, розвиваються відповідно до своїх можливостей. За останні десятиліття сфера фізичного виховання загальноосвітніх навчальних закладів досить суттєво піддається реформам, тому має тенденцію до постійного розширення сфери застосування засобів, методів, прийомів, тому професія вчителя фізичної культури є актуальною та важливою.

Таким чином, професійна підготовленість магістра включає:

- фундаментальні знання щодо реалізації методів навчальної діяльності;
- застосування професійних форм організації занять відповідно до конкретних умов, завдань і реальних рухових можливостей школярів, їх фізичного стану.
- систематичне застосування фізичних вправ, рухових активностей у режимі навчального дня;
- розуміння досягнень у минулому й особливості реальних, сучасних завдань.

– постійний саморозвиток, інформатизація та діджиталізація проведення сучасних уроків фізичної культури.

Ми вважаємо, що урок фізичної культури – складне явище, яке виражається:

– у структурованому та чітко сформованому комплексі вправ і мотивацію для досягнення цілей;

– у взаємозалежній діяльності вчителя й учнів;

– як наслідок діяльності «вчитель-учень» у досягненнях та результатах.

Всі структурні частини уроку фізичної культури мають на меті роботу на успішний підсумковий результат, період часу, який відводиться для кожної з них може варіюватися, змінюватися, а отже, залежати від багатьох чинників, що впливають на зміст та проведення уроку, зокрема виконання специфічних вправ, функціонування загального стану учнів, безпосередня турбота та піклування про здоров'я дітей, індивідуальні особливості і не менш важливих зовнішніх умов.

Таким чином, можна стверджувати, що професійна майстерність магістра фізичної культури залежить від якості попередньо виконаних вправ і від того, наскільки успішно залучалися відповідні технології, особливо в послідовності таких елементів уроку, як виконання координаційних завдань, які найбільш актуальні на початку уроку.

Зважаючи на те, що «основним призначенням педагогічних систем є організація та підтримка навчального процесу, розв'язування педагогічних задач з метою розвитку особистості», моделювання дає змогу виявити причинно-наслідкові зв'язки й уточнити чинники, прогнозувати наслідки впровадження інновацій, оцінити користь і можливі недоліки, підвищити продуктивність роботи науково-педагогічних працівників вишу [12, с. 52].

Сучасні психолого-педагогічні технології підвищення майстерності фахівців фізичної культури допоможуть сформувати професійну особистість в тому випадку, якщо кожен із майбутніх магістрів зрозуміє, що урок – це чітка, структурована форма навчання, виховання, яка поєднує в собі зміст, методичні та організаційні елементи, форми та засоби для досягнення успішного результату.

Отже, основними структурними компонентами освітньої системи підготовки магістрів фізичного виховання є такі:

- мета, орієнтована на модель магістра (фахівця фізичного виховання);
- вихідні методологічні засади і принципи підготовки майбутніх магістрів;
- педагогічні умови вдосконалення та функціонування освітнього процесу;
- зміст, організація освітнього процесу та безпосередня освітня діяльність;
- взаємодія учасників освітнього процесу;
- результат навчання та їх оцінювання [11, с. 137].

Визначимо чотири найбільш вагомих (генеральних) фактори, інтерпретовані нами як психолого-педагогічні умови вдосконалення професійної підготовки магістрів фізичного виховання в освітньому процесі закладу вищої освіти:

- цілеспрямована мотивація магістрантів і викладачів до навчання та педагогічної діяльності;
- поглиблення змісту професійно спрямованого навчання з психологічних і педагогічних дисциплін;
- комплексне системно-цільове проєктування професійної підготовки магістранта;
- застосування інноваційних технологій, спрямованих на розвиток педагогічної майстерності магістра [24, с. 174].

Розуміння змісту цілей, мети, завдань, технологій навчання формує професійну майстерність, формування особистості магістра фізичної культури та спорту. Головна мета – становлення та розвиток усебічно розвинутої особистості, яка має здібності творчо й професійно виконувати процес фізичного виховання дітей в умовах функціонування педагогічного колективу, приватних організацій, сімей, шкільних та позашкільних навчальних закладів.

Згідно з цими особливостями завдання з фізичної культури повинні відповідати змістовому компоненту й меті, а саме:

– формуванню стимулів та мотивації, актуальних поглядів, спрямованих на підвищення впливу фізичної культури в процесі формування особистості;

– оволодінню структурою та етапами підготовки, під час яких формується психолого-педагогічні, соціальні та фізкультурні навички, уміння;

– широкого залучення засобів фізичної культури, елементів спортивно-масових заходів у навчально-виховній діяльності закладу;

– становленню особистості майбутнього магістра фізичної культури як носія позитивного відношення до фізичного виховання учнів.

У сучасному освітньому просторі вибір форм, методів і засобів, які доповнюють, допомагають прискорити процес професійного становлення магістра фізичної культури має особливе практичне значення.

За період навчання у магістратурі майбутній фахівець має зосереджуватись на професійному, творчому розвитку особистості в контексті специфіки діяльності учителя фізичної культури, тренера-інструктора, що дозволить отримати якісну фахову підготовку; допоможе активізувати процеси самовиховання й самоосвіти; встановить позитивне ставлення та необхідність систематичних занять; налагодить якісну організацію форм роботи з фізичної культури з дітьми, батьками.

Критерій рівня педагогічних умінь майбутніх магістрів фізичної культури – це поєднання якості знань, умінь, навичок та рівня самоорганізації особистості, що в результаті майбутньої професійної роботи допоможе фахівцю швидше знайти спільну мову, поступово сформувати свій авторитет, виконувати завдання предмета фізичне виховання, бути в постійній взаємодії з учнями й об'єктивно оцінювати їхні результати, показники розвитку з фізичної культури.

Проаналізувавши перелічені особливості фахівця фізичної культури, розуміємо, що якісна професійна підготовка магістра має залежати як від процесу реалізації навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти, так і від психологічних, особистісних, культурних та соціальних показників особистості кожного магістра.

13.2. Технологія навчальної та науково-дослідної роботи як засіб формування професіоналізму магістрів фізичної культури

Теоретично-практична діяльність магістрів фізичної культури має важливе значення в підготовці до роботи з учнями різного віку. Навчально-дослідна робота магістрантів – це елемент функціонування навчально-виховного процесу ЗВО. Компоненти цього виду роботи знаходять свою реалізацію під час семінарських, практичних занять, виконання завдань модулів у період проходження виробничих педагогічних практик, оформлення доповідей, статей, курсових, кваліфікаційних досліджень з елементами наукового аналізу, пошуків.

Саме за роки навчання у магістратурі для наукової адаптації діяльність магістрантів організовується через роботу в науково-дослідних секціях, групах, у колективній праці; вони активно долучаються до суспільно-масової та науково-дослідної роботи факультету, навчального закладу в цілому.

Кращі наукові доробки обговорюються на звітних наукових конференціях закладу вищої освіти та за його межами. Безумовно, участь у науковій роботі створює умови кожному майбутньому магістру для набуття досвіду роботи в плані наукової діяльності [28, с. 19].

Виконання магістрантом навчально-наукової діяльності дає йому змогу набути певних умінь, а саме: обирати перспективні шляхи в сфері фізичного виховання, раціонально використовувати наукові знання, уміння й навички в житті як вищого навчального закладу, так і загальноосвітньої школи, опановувати теоретичні та практичні фахові завдання програмового матеріалу; а також допомагає розвитку організаційних, комунікаційних, професійних здібностей, які необхідні для вирішення актуальних проблем фізичної культури та спорту. В умовах сьогодення досить важливим елементом є постійний усебічний розвиток особистості засобами науково-дослідної та навчальної роботи.

Щодо завдань навчально-дослідної роботи, можемо констатувати, що вони тісно пов'язуються з професіограмою магістра, тренера-інструктора, організатора масової й фізкультурно-оздоровчої роботи. У становленні магістра фізичної культури невід'ємним є набуття вміння

складати перспективні, календарні й річні плани роботи з учнями та спортсменами різних груп, здійснювати виконання таких завдань, як написання планів-конспектів уроків, структурних планів тренувань, уміння здійснювати аналіз виконуваних вправ як із навантаженням, так і без нього, досліджувати та розглядати основні напрями фізичної культури, які матимуть важливе значення для залучення учнів до фізичної культури в майбутньому.

Кожен майбутній магістр фізичної культури повинен зрозуміти важливість використання елементів науково-дослідної роботи, оскількице [27, с. 66]:

- сприяє правильному визначенню мети й завдань роботи, цілеспрямованому використанню їх як у щотижневому циклі, так і в навантаженні під час тренування;

- допомагає встановити зв'язок з аналогічними заняттями в попередніх навчальних циклах;

- підвищує ефективність річного тренування;

- учить підбирати вправи для різних частин заняття, дозувати навантаження на всіх етапах роботи, визначати тривалість інтервалів відпочинку між вправами, серіями вправ на уроках, тренуваннях, визначати моторну щільність і робити підсумки проведених занять;

- сприяє підходу на науковій основі до практичних рекомендацій медичних працівників, здійсненню лікарського контролю, взаємодії рекомендацій психологів та фізіологів, критеріїв оцінювання учнів [28, с. 19].

Для кожного магістра фізичної культури є зрозумілим, що залучення до наукової, педагогічної та науково-дослідної діяльності підтримує та доповнює процес формування професійних рис, які будуть необхідні в щоденній роботі з учнями та спортсменами, підвищує здатність знаходити та структурувати необхідний матеріал. У професійній діяльності успіх мають фахівці, які володіють комп'ютерним програмуванням, вільно та якісно використовують усі доступні можливості програмного забезпечення, але реалізація цих здібностей можлива за наявності технічного обладнання закладу та вмотивованості самого магістра.

Саме науково-дослідницька культура магістра стає важливим феноменом у контексті сучасних уявлень про культуру в умовах фундаменталізації навчання, варіативності та полікультурності освітніх систем, інтенсивного зростання обсягів науково-педагогічної і науково-дослідницької інформації, частих змін наукових парадигм і педагогічних технологій фізичної культури. Сутність науково-дослідницької культури стає зрозумілою в контексті загальних орієнтирів і характеристик його професійної педагогічно-спортивної культури, яка базується на духовно-моральних, творчих, здоров'язберезувальних цінностях [26, с. 6].

Важливим для фахівця є вміння складати картки та тестові завдання для усного й писемного опитування, для їх практичної реалізації використовувати декілька варіантів, зокрема: 1) методику навчання фізичної культури; 2) тактику проведення уроків, тренувань; 3) окремі завдання організаційно-масової роботи з туризму.

Реалізацію технології якісної підготовки магістра фізичної культури та спорту умовно можна розділити на три етапи, які мають власні особливості, форми й методи, які сприяють професійному становленню вчителя (рис. 13.4).

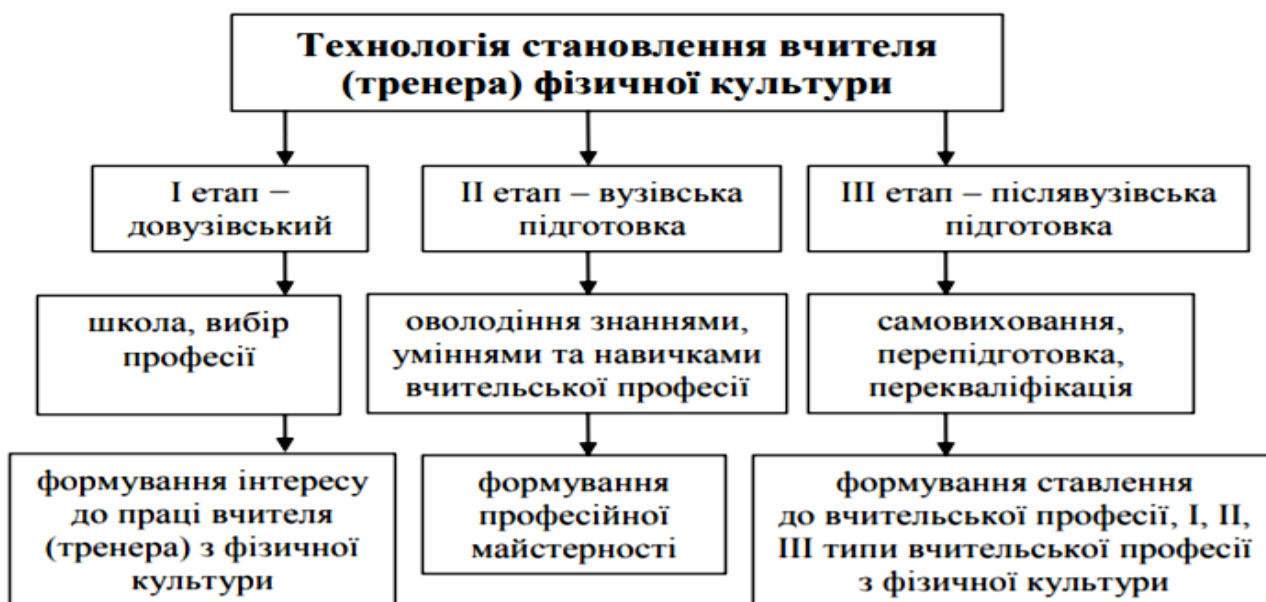

Рис. 13.4. Періоди формування педагогічної майстерності магістра фізичної культури

Сформована науково-дослідницька культура магістранта в галузі педагогічної освіти дозволить забезпечити ефективність:

1) навчально-пізнавальної діяльності завдяки оволодінню різними способами діяльності (аналітико-синтетичними діями, узагальнення, виділення головного, систематизації тощо), розвитку розумової культури, формуванню «мета знань» і «мета вмінь», що надає можливість швидко адаптуватися в інформаційних потоках, критично оцінювати дійсність;

2) пошукової діяльності, яка вибудовується на основі цілого спектру наукових методів і дослідницьких стратегій, реалізується завдяки розвитку системного, аналітичного, діалектичного, міждисциплінарного мислення, наукового світогляду й спортивно-наукового світобачення, фізичного виховання, ефективність якого залежить від здатності реагувати на вимоги;

3) готовності до наукового й методологічного аналізу, з урахуванням соціокультурного і психолого-педагогічного контексту;

4) використання наукових знань у якості науково-теоретичної (пояснювальної) та конструктивно-технологічної (перетворюючої) функції, застосування дослідницького підходу до розв'язання педагогічних завдань [26, с. 7].

Комплекс сучасних технологій навчання сприяє формуванню у магістрантів індивідуального стилю педагогічної діяльності шляхом розкриття їхнього педагогічного потенціалу, орієнтації, мотивації на побудову індивідуального стилю [23, с. 78].

Для успішної реалізації технології якісної підготовки магістра фізичної культури до своєї діяльності важливою є активна участь магістрантів у науково-дослідницьких проєктах та підготовка для публікацій своїх наукових досліджень методичних робіт.

У позаурочний час магістранти займаються в гуртках і групах за інтересами, які функціонують при кафедрах навчальних закладів, ведуть дослідницьку роботу, а саме:

– займаються пошуком, аналізом інформації з фізичної культури та спорту;

– опановують особливості творчого володіння методиками наукової діяльності;

- виконують наукові пошуки та аналізують літературні джерела;
- залучаються викладачами для виступів з науковими статтями, тезами, лекціями, презентаціями.

Отже, основними структурними компонентами освітньої системи підготовки магістрів фізичної культури є такі:

- мета, що зорієнтована на професійний портрет магістра (учителя фізичного виховання);
- вихідні методологічні засади й принципи підготовки майбутніх фахівців;
- педагогічні умови вдосконалення та реалізації освітнього процесу;
- зміст, організація освітнього процесу та безпосередня освітня діяльність;
- взаємодія учасників освітнього процесу;
- результати навчання та їх оцінювання [15, с. 43-48].

Під час свого навчання магістранти виявляють наявні уміння й навички, відповідні форми й засоби готовності до роботи з дітьми різного віку. Найкращі дослідницькі проекти магістрантів залучаються до виступів під час семінарів, круглих столів, студентських наукових конференцій, а найбільш ґрунтовні – на всеукраїнських та міжнародних конференціях. У період підготовки кваліфікаційних робіт магістранти, які активно використовують свої уміння та навички, займаючись у різних освітніх об'єднаннях, підвищують рівень своєї професійної майстерності.

Сфера наукових досліджень протягом останніх десятиліть набула важливого статусу, вона розширює межі науково-дослідницького компоненту розвитку особистості майбутнього магістра, формує відповіді на актуальні запитання фізичного виховання дітей та молоді.

Таким чином, навчальна й науково-дослідна робота магістрантів щодо використання технологій навчально-виховного процесу виступає як засіб підготовки майбутнього фахівця фізичної культури до практичної діяльності відповідно до вимог сьогодення [28, с. 20].

Важливим елементом у науково-дослідницькій роботі магістранта є рівень професійно-педагогічної компетентності.

Модель магістра фізичного виховання має враховувати перспективи й тенденції розвитку галузі фізичної культури і спорту, бути спрямованою

на перспективу та випереджати потреби освітньої діяльності вчителя в загальноосвітньому навчальному закладі. Для конкретизації структури моделі компетентності вчителя фізичного виховання ми включили в неї шість компонентів професійно-педагогічної компетентності (рис. 13.5).

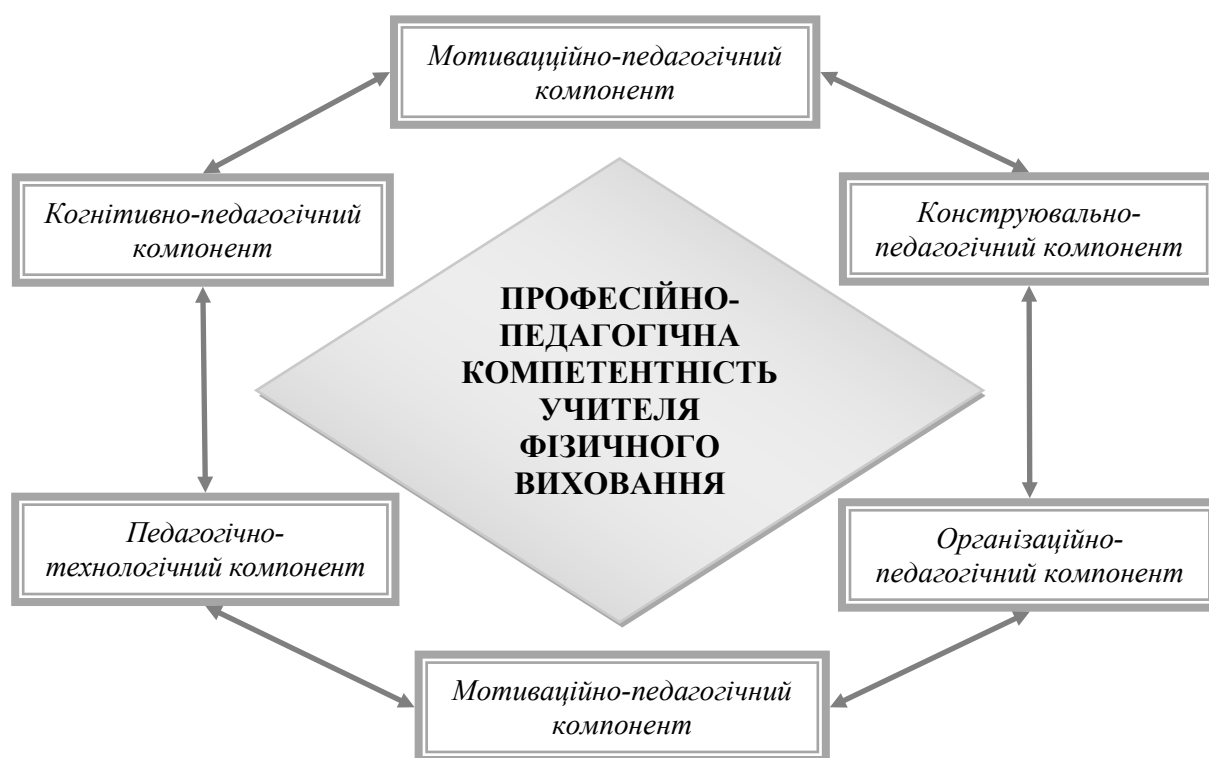

Рис. 13.5. Схема професійно-педагогічної компетентності магістра фізичної культури

Підсумовуючи, хочемо відзначити актуальність залучення магістрантів до наукової та науково-пошукової дослідної роботи під час навчання у магістратурі ЗВО. Саме тоді активно формуються уміння створювати планування, складати схеми, аналізувати, порівнювати, характеризувати особливості розвитку сучасного стану фізичної культури та методичних вимог до реалізації мети фізичного розвитку. Фахівець з фізичного виховання засобами науково-дослідних пошуків систематизує, уточнює та встановлює сучасні тенденції щодо розуміння поняття «модель професійного розвитку магістра фізичної культури».

13.3. Структура самовиховання магістра фізичної культури

Проаналізуємо структуру самовиховання майбутнього магістра фізичної культури. Успіх діяльності майбутнього фахівця залежить від особистих рис характеру, психолого-педагогічних якостей, тому саморозвиток та самовиховання ми розглядаємо як пріоритетний напрямок (рис. 13.6).

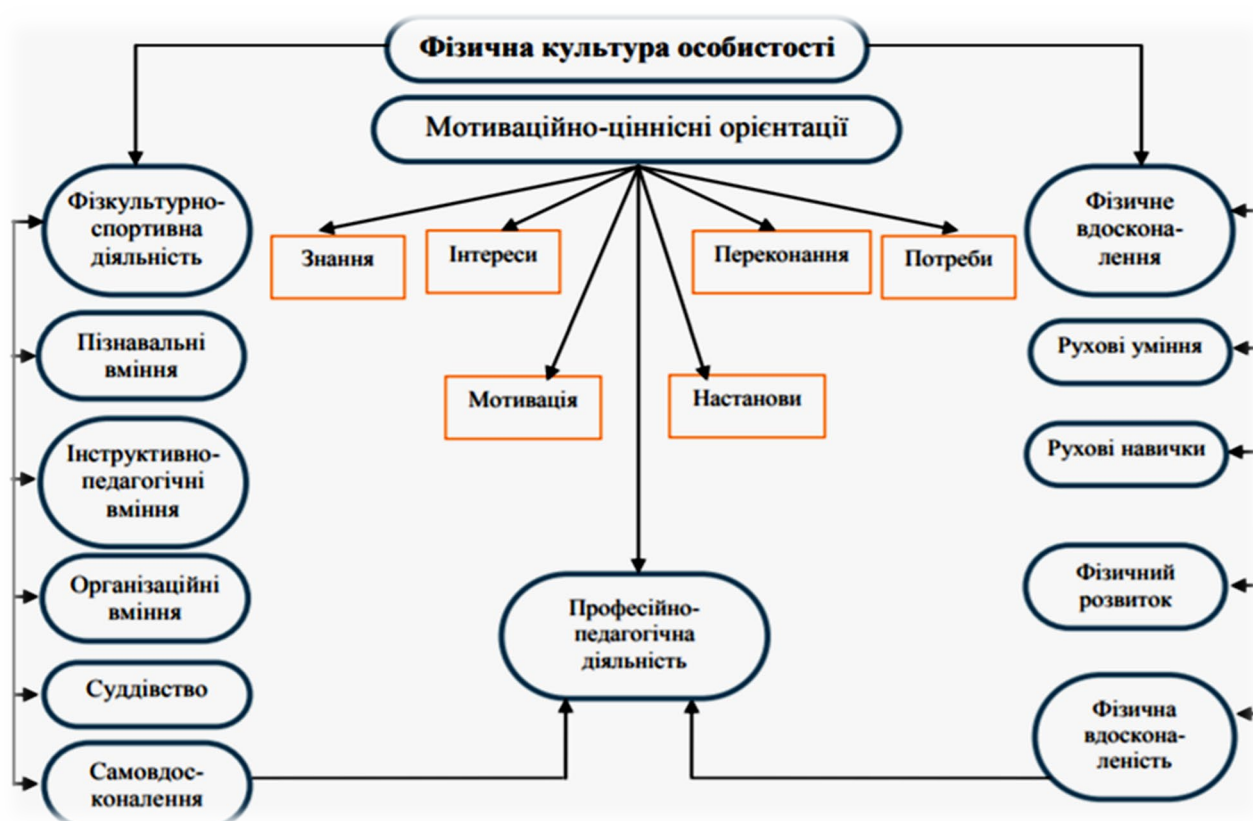

Рис. 13.6. Формування потреби особистості у фізичному самовдосконаленні як складова професійного самовиховання

Питання професійного самовдосконалення вчителів деякі науковці розглядали в контексті вивчення готовності майбутніх педагогів до професійного саморозвитку (Т. Тихонова, М. Костенко, Т. Степанова, П. Харченко), самоосвіти (Ю. Калугін, І. Наумченко, О. Малихін), самовиховання (О. Кучерявий, С. Єлканова, Л. Рувінський), самоактуалізації та самореалізації (Г. Балл, Є. Бакшеева, Ю. Долинська, М. Лазарєв, В. Калошин, Н. Сегеда). Дослідники М. Рубакін, М. Корф, С. Русова, С. Миропольський, Я. Чепіга) визнавали самовдосконалення

вчителя тією творчою силою, яка відкриває в його праці невичерпне джерело професійного зростання, застерігає від рутини та відсталості [29, с. 337].

В українському суспільстві критерії особистості фахівця та вимоги до самого себе якісно реалізуються лише тоді, коли людина активно заглиблюється в процес самовиховання, самовдосконалення за рахунок практичної діяльності.

Акцентуємо увагу на моделі підготовки магістрів фізичної культури (рис. 13.7).

У розумінні поняття «самовдосконалення» ми зосереджуємо увагу на конкретному й позитивному характері перетворень, які забезпечуються досягненням педагога найвищого етапу власного розвитку.

Самовиховання має два розуміння – громадське й особистісне. Особистісне відображається в духовному, професійному, фізичному значеннях. Громадське реалізується за підсумками розвитку особистості й підтримки мотивації для корисної роботи в суспільстві.

Чинниками, що впливають на підготовку магістрантів фізичної культури до професійного самовдосконалення, є природні здібності, здатність до самостійності, оволодіння знаннями самовдосконалення, саморозвитку, самовиховання, самоствердження, вольові якості та характер особистості магістранта (внутрішні фактори); кваліфікаційні вимоги до фахівця фізичної культури згідно з освітньо-кваліфікаційними характеристиками, потреби суспільства та держави, особистість викладача та студентський мікросоціум у ЗВО та сім'я (зовнішні фактори).

Технологія самовиховання магістрів засобами фізичної культури – це успішний підсумковий результат усебічного професійно-педагогічного, спортивного вдосконалення здібностей людини, у ході якого основним є процес цілеспрямованої роботи над своїми якостями, результатами, показниками, який направлений на формування особистості.

Рис. 13.7. Модель поетапної підготовки магістрів фізичної культури до професійного самовдосконалення

Для виконання роботи з самовиховання: потрібна сила волі, організованість, наполегливість, тому майбутнім магістрам фізичної культури рекомендується залучити деякі методи впливу на себе:

- 1) мотивування до чіткої та обдуманної діяльності;
- 2) опанування власного стану релаксу організму, моменти апатії;
- 3) недопущення дій, що матимуть негативні наслідки для оточення;
- 4) підтримання себе в стані, що протилежний невірі в свої сили, здібності, уміння;
- 5) перехід людини з бездіяльного стану в активний характер виконуваної діяльності з максимальною користю для суспільства.

Дослідник А. Свасьєв акцентує увагу на складному інтегральному стані особистості, який характеризується наявністю знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення здоров'язбережувальної діяльності, що сприяє саморозвитку, самоосвіті студентів, їх адаптації в умовах мінливого зовнішнього середовища та ефективному оволодінню професійними навичками в умовах цілісного освітнього процесу [24, с. 174].

Важливою змістовою одиницею у самовихованні є якісна реалізація завдань з фізичної культури та активна участь усіх дотичних до цього питання органів, відомств, закладів, організацій у пропагуванні загальної культури та фізичного виховання, систематичних занять спортом. Дієвим орієнтиром та прикладом структури самовиховання майбутнього магістра фізичної культури можемо використати рекомендації, з конкретною метою, завданнями й варіантами їх реалізації. Від вчасно продуманої, спланованої, роботи з орієнтирами програми залежить визначення мети, актуальних завдань, дієвих методів та успішне їх досягнення та закріплення.

Сучасні вчені В. Ляпін, Б. Яковенко, Г. Куртова та В. Сероштан вказують, що мотиваційний критерій готовності майбутнього фахівця фізичної культури визначається як система усвідомлених та особисто зорієнтованих потреб і мотивів удосконалення життєдіяльності на засадах самореалізації особистості в професійній сфері, яка передбачає правильний вибір професії, що дає змогу реалізувати індивідуальну програму саморозвитку, самовиховання й самоосвіти до об'єктивно заданої програми професійного й особистісного розвитку [23, с. 81].

Досягнути усебічного фізичного розвитку можемо самовихованням та фізичною культурою, постійним залученням у повсякденне життя, навчальний процес занять спортом.

Вирішенню завдань самовиховної діяльності зі збереження здоров'я доцільними вважаємо: дотримання режиму сну, протидія шкідливим звичкам, прогулянки на свіжому повітрі, чергування роботи та відпочинку, правильне харчування, зміцнення імунітету, постійні заняття спортом.

Розвиток сили волі, організаторських і комунікативних умінь відбувається через самостійні заняття фізичними вправами, змагальну атмосферу, фізкультурно-спортивну діяльність.

Запропонована система розкриває перспективу діяльності із самовиховання магістрів фізичної культури на 2-3 роки, а з метою самовиховання можна використовувати й такі методи:

– *самонаказ* – вимога негайного виконання дій чи поведінки. Вона може бути письмовою, усною або в думках;

– *самопереконавання* – «дискусія» із собою, висунення проблем і пошуки їх вирішення;

– *самонавіювання* – мотивація запланованої дії, вчинку;

– *вплив людини на себе через навіювання* – «Я повинен», «Я зроблю»;

– *самосхвалення* – утішання себе про можливість досягнути успіхів, підтримка особистої активності. Самосхвалення може виражатися в словах: «добре», «так триматися», «ще трохи – й усе буде гаразд»;

– *самокритика* – найбільш поширений метод тих, хто займається самовихованням. Така особистість намагається знайти достойне місце в колективі, справах;

– *самозобов'язання* – метод, який застосовується із початку роботи над самовихованням.

Головним завданням магістра з фізичного виховання є процес власного саморозвитку, пошук завдань і фіксація їх виконання за наступною схемою. Приклад завдання – загартування організму, вироблення наполегливості, розвиток витривалості, навчання правильного дихання, включаючи методи, зміст засобів, дні занять.

Процес поетапної підготовки до самовиховання особистості визначає її зміст, який має на меті формування вмотивованого та самокритичного фахівця з фізичної культури, готового до практичної діяльності (*рис. 13.8*).

Рис. 13.8. Структурна схема прийомів самовиховання особистості магістра

Таким чином, на першому етапі можемо розглядати фізичну культуру, що формує самовиховання особистості. На другому й третьому етапах акцентуємо увагу на паралельній реалізації фізичної культури та самовиховання. На четвертому етапі самовиховання виступає як основна форма діяльності, його мотивація та коригування оцінюються станом отриманих знань та умінь в освітньому процесі вишу.

Базовими критеріями самовдосконалення є процес поєднання та взаємодії інтелектуальних, емоційних, вольових елементів педагогічної діяльності. Фізичне самовдосконалення магістрів розглядається як всеохоплюючий та взаємозалежний процес, що в останні десятиліття є важливим у професійній підготовці учителів фізичної культури.

Актуальним напрямком діяльності фахівців фізичного виховання є фізкультурно-спортивний (пізнавальна, організаційна, інструкторська, суддівська, просвітницька, педагогічна) передбачає участь в органах студентського самоврядування, фізкультурно-спортивній діяльності, пропаганду фізичної культури та спорту, організацію й проведення масових оздоровчих, фізкультурних і спортивних заходів, розширення й поглиблення знань з фізичного виховання та спорту.

Науковець І. Шаповалова визначає професійно-педагогічне самовдосконалення як результат творчого, цілеспрямованого, самостійного, руху фахівця до вершин особистісного й професійного

розвитку, що досягається завдяки самоосвіті, самовихованню, самоактуалізації й самоменеджменту педагога та забезпечує його творчу самореалізацію в професії [29, с. 337].

Отже, зміст самовиховання майбутнього магістра має на увазі аналіз реальної моделі роботи учителя фізичної культури, надає можливість для розвитку якостей майбутнього фахівця, які є необхідними для практичної діяльності. При роботі над собою важливо дотримуватись системи самовиховання. До неї входить виховання особистості, що має вагому роль в нашій незалежній державі. Ключовим елементом цієї системи є самостійна робота з опанування інформації різних навчальних дисциплін. Нами встановлено, що правильно обрана мета є мотивуючим фактором самовиховання магістранта.

Для розуміння якості упровадження моделі професійної підготовки майбутніх магістрів фізичного виховання та спорту виділимо наступні критерії, що демонструють її ефективність, характеризують професійні уміння, які магістрант постійно розширює та доповнює, функції, які має реалізовувати майбутній фахівець фізичної культури, і види спортивної діяльності, які має опанувати магістрант; критерії, що демонструють рівень особистої готовності та підкреслюють процес професійного самовизначення, особисту самореалізацію майбутнього фахівця фізичної культури.

Процес підвищення якості підготовки магістрів фізичної культури має на меті упровадження педагогічних інновацій, спрямованих на інтенсивний розвиток освітнього процесу, необхідним є визначення певних умов та обставин, за яких реалізація нової сучасної моделі навчання й виховання стає реальною та обґрунтованою.

Сучасний процес професійної підготовки магістрів фізичної культури потребує поступового оновлення психолого-педагогічних факторів, що поєднують три взаємозалежні компоненти: важливі знання в галузі педагогіки, професійно орієнтовані уміння, здібності, які допоможуть розуміти сучасний стан фізичної культури, та знання, необхідні для виконання диференційованих завдань, уміння, характерні для спеціалізації фізичного виховання, інтересів і вподобань студентів.

Отже, ми дійшли висновку, що в умовах діджиталізації та інформатизації суспільства під час навчально-виховної діяльності з фізичної культури важливу роль має фахівець, який має високі професійні знання, сучасно викладає свій предмет та займається вихованням дітей. Спираючись на власний обсяг знань, умінь, вміння використовувати різні методи навчання, впроваджуючи доцільні здоров'язбережувальні технології, він має за мету створити необхідні умови для вирішення завдань фізичної культури, налаштовує, мотивує вихованців до самостійної фізичної діяльності.

Активна реалізація професійних компетентностей, любов до своєї справи, повага до дітей, володіння основами соціальної, вікової, спортивної психології, особистий розвиток, самовиховання, самовдосконалення допоможуть учителю професійно зростати, успішно опанувати мистецтво навчання та виховання. Відповідно до мети наукового дослідження ми визначили завдання для з'ясування особливостей становлення та професійного розвитку магістра фізичної культури.

Ми розглянули зміст, структуру педагогічної культури в контексті психолого-педагогічної освіти магістрів, з'ясували, що елементи майстерності мають комплексно відображатися у вчинках, умінні та бажанні фахівця фізичної культури якісно навчати, реалізовувати навчально-виховний процес. Ми встановили сучасну інтерпретацію поняття професійної майстерності, що розглядається не тільки як процес передачі знань, але й можливість керувати пізнавальною діяльністю дітей, уміло направляти, допомагати учням досягати успіхів. За нашими переконаннями, чим більший досвід, педагогічна майстерність фахівця фізичної культури, тим ґрунтовніше він може виконувати свою роботу, відповідно підвищується і якість уроку. Безумовно, становлення професійного, сучасного фахівця відбувається не в один момент, цей процес може займати від декількох років до десятиліть, особливо важливо це зрозуміти молодим магістрам, які знаходяться лише на початку свого педагогічного шляху.

Проаналізувавши сучасні публікації, фахові журнали, наукові видання з цього питання, ми з'ясували, що для вмотивованих та

наполегливих магістрів отримати теоретичні знання та практичні вміння у закладі вищої освіти недостатньо, необхідною умовою повинно стати систематичне підвищення, вдосконалення рівня своєї педагогічної майстерності.

Свою педагогічну майстерність магістр фізичної культури може проявляти в умілому сучасному використанні педагогічних технологій навчання, у виборі дієвих засобів та методів виховання, у чіткості планування завдань уроку відповідно до навчального матеріалу та індивідуальних характеристик учнів. Зазначимо, що психологічна підготовка є невід'ємним елементом управління процесом розвитку здібностей молоді.

Характеризуючи професійні навички магістра фізичної культури, вважаємо за необхідне виділити наступні рекомендації:

- планувати, включати в навчальний процес використання інноваційних технологій;

- у своїй діяльності застосовувати актуальні засоби й методи, що відповідають змісту освітніх програм;

- відслідковувати й коригувати свою роботу відповідно до рекомендацій, змісту;

- аналізувати користь технологій, якість навчально-виховного процесу;

- професійно вирішувати завдання фізичного виховання учнів у різних організаційних формах.

В результаті нашого дослідження проаналізовано значення інноваційної діяльності у розвитку професійних здібностей магістрів фізичної культури.

Фундаментальним компонентом вдосконалення підготовки магістрів фізичної культури стала педагогічна інноваційна діяльність, що включає оволодіння сучасними інноваційними технологіями, які є міцним взаємозв'язком актуальної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури для роботи в школі, формування розвиненої особистості, свідомого громадянина України, згідно з новітніми технологіями навчання.

У своєму дослідженні ми звернули свою увагу на те, що досить гострим є питання вирішення проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх магістрів у процесі професійної підготовки, яка є не лише загальною потребою у зміцненні здоров'я нації, а й реальними тенденціями реформування змісту освіти.

Основоположними сучасними напрямками та методами упровадження інноваційних освітніх систем, що допомагають у становленні особистісних компетентностей майбутніх магістрів фізичної культури, ми вважаємо модульно-розвивальну діяльність, інформаційно-комунікаційні засоби, проектний метод.

Установленими завданнями здоров'язбережувальних інноваційних технологій у процесі навчання фізичної культури в навчальних закладах є: 1) зміцнення здоров'я, усебічний розвиток; 2) формування бережливого ставлення до власного здоров'я; 3) активне залучення до виконання фізичних вправ; 4) реалізація методичних підходів до розвитку фізичного стану; 5) аналіз фізкультурно-оздоровчої роботи; 6) оцінювання з огляду на показники особистості; 7) використання сучасних методів, форм й засобів навчання і виховання з метою підвищення зацікавленості до занять фізичною культурою та спортом; 8) підвищення мотивації до збереження здоров'я молодого покоління.

Аналізуючи процес підготовки майбутніх магістрів фізичної культури, ми зосередили увагу на системності, послідовності у підготовки магістрантів, актуальності здорового способу життя, на удосконаленні фізичних та вольових показників засобами фізичної культури та спорту.

Ми здійснили аналіз умов формування компетентностей, необхідних для успішної роботи магістра фізичної культури. Серед важливих умов, які впливають на підтримку мотивації й реального ставлення до фізкультурно-оздоровчої діяльності є необхідність підвищення якості занять. Велику увагу під час розробки робочих програм на факультетах фізичного виховання пропонуємо приділяти формуванню професійних знань, вдосконаленню практичних умінь та навичок на заняттях спортивного профілю, оволодіння фахових дисциплін іноземною мовою. Протягом професійного зростання постійно займатися самоосвітою та

самовдосконаленням для професійної відповідності фахівця фізичної культури і спорту європейському зразку.

Нами підкреслюється, що необхідність використання спортивних, рухливих ігор, інноваційних видів спорту на заняттях з фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах значною мірою сприяє зосередженню уваги учнів до стану здоров'я, надає можливість учителю суттєво розширити умови педагогічного, етичного вдосконалення, виховує національну самосвідомість учнів, мотивує до самостійних занять спортом та викликає інтерес й зацікавленість у свідомості молоді.

Таким чином, професійна підготовленість магістрів включає:

- 1) базові знання щодо реалізації методів навчальної діяльності;
- 2) застосування форм організації занять відповідно до конкретних умов, завдань і реальних рухових можливостей фізичного стану школярів;
- 3) систематичне застосування фізичних вправ, рухових активностей у режимі навчального дня;
- 4) розуміння досягнень у минулому й реальні, сучасні завдання сьогодення;
- 5) постійний саморозвиток, інформатизація та діджиталізація проведення сучасних уроків фізичної культури.

Здійснення освітньої діяльності по зміцненню здоров'я передбачає покращення організації освітнього процесу, нормалізацію навантаження та сприятиме мотивуванню до самостійних занять молоддю фізичним вихованням і спортом. Виявлено модель особистісно орієнтованої професійної підготовки магістрантів фізичної культури, яка включає в себе три сфери: особистісну, професійну й технологічну, також у структурі важливими є когнітивний, функціональний і діяльнісний компоненти.

Ми виявили й науково обґрунтувати актуальність підготовки магістрів з фізичної культури, їх самоосвітню діяльність. На сьогодні існує багато напрямів діяльності фахівців з фізичного виховання, від тренера до викладача, але фундаментальною є підготовка саме магістрів фізичної культури. Під час навчання здобувач вищої освіти має опанувати такі педагогічні функції: 1) світоглядну; 2) інноваційну; 3) комунікативну; 4) інструментальну; 5) культурологічну; 6) цілепокликання; 7) мотиваційну.

Для ринку професій ми знаходимо необхідність у формуванні особистості з погляду на прогнозування розвитку конкретної сфери діяльності, творчого, культурного, самодостатнього, психологічно зрілого, фізично підготовленого магістра, готового вирішувати актуальні труднощі навчально-виховного процесу, який відповідає постійним змінам та викликам сучасності, може реалізуватися як фітнес-тренер, інструктор зі спорту, учитель фізичної культури, викладач фізичного виховання, тренер конкретного виду спорту. Важливо стимулювати виконання навчального навантаження, розвиток системи фізичної підготовки, підвищення кваліфікації фахівців з питань охорони здоров'я, фізичного розвитку молоді.

Для визначення ефективності навчально-виховного процесу підготовки магістрів до фізкультурної діяльності пропонуємо застосовувати критерії, що відображають якість професійних знань, якими має володіти магістр фізичної культури, критерії професійних функцій, які має виконувати вчитель, критерії щодо актуальних видів професійної діяльності, критерії, що відтворюють та характеризують професійне самовизначення, самореалізацію особистості майбутнього фахівця фізичної культури.

Використання інноваційних технологій, сучасних методів та інноваційних форм роботи впливають на професіоналізм магістрів фізичної культури у педагогічній діяльності, а інноваційні навчальні технології реалізують психолого-педагогічну, соціальну значимість фахівця, визначають самодостатність та професіоналізм для успішного пошуку місця роботи, тим самим підтверджуючи важливість та актуальність професійної підготовки магістрів фізичної культури.

Список використаних джерел:

1. Аксьонова О., Мазін В. Культура професійної самореалізації як феномен життєдіяльності вчителів фізичного виховання. *Імідж сучасного педагога*. 2011. № 1. С. 23–25.
2. Ареф'єв В. Г. Основи теорії та методики фізичного виховання: [підручник]. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 268 с.

3. Бабич В. І. Культура здоров'я як складова частина професійної підготовки майбутніх вчителів освітньої галузі «Фізична культура і здоров'я». *Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту*. 2004. № 1. С. 134–139.

4. Базильчук В. Б. Організаційні засади активізації спортивно-оздоровчої діяльності студентів в умовах вищого навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». Львів, 2004. 190 с.

5. Балахничева Г. В., Заремба Л. В., Цьось А. В. Професійна майстерність учителя фізичного виховання : навч. посіб. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 64 с.

6. Балахничева Г., Завацька Л. Формування професійної підготовки фахівців фізичної культури до практичної роботи з учнями сучасної школи. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : зб. наук. пр. 2012. № 4 (20). С. 59–62.

7. Безверхня Г. В. Психологія фізичного виховання. Умань, 2013. 42 с.

8. Безкопильний О. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: теорія та методика : монографія. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 552 с.

9. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1. С. 27–33. [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pric_2015_1_5. (дата звернення: 08.03.2023).

10. Біда О. А., Шевченко О. В., Кучай О. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. 2018. № 3(2). С. 19–23. [Електронний ресурс]. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2018_3\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2018_3(2)_5). (дата звернення: 01.03.2023).

11. Бойчук Ю. Д., Боярська-Хоменко А. В. Досвід інновацій загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів. *Дидактика*. 2021. Вип. 3. С. 37–43.

11. Брижата І. А. Підготовка фахівців фізичної культури і спорту як педагогічна система: зміст і структура. *Вісник*. 2016. № 126. С. 23–26.

12. Бугаєнко Т. В. Індивідуальність і стиль учителя фізичної культури : навч.-метод. посіб. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. 84 с.

13. Воронова І. І., Бугай О. А. Впровадження основних принципів самоосвіти. Особливості формування компетентностей викладачів через їх самоосвіту. Із досвіду роботи ЗВО І-ІІ р. а. Дніпровський міський базовий технікум зварювання та електроніки імені Є. О. Патона. Дніпро: 2019. 60 с.

14. Гринчук А. А., Чехівська Ю. С. Застосування інноваційних технологій як засобу підвищення мотивації студентів до занять фізичним вихованням. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2018. № 1. С. 145–150. [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdpu_2018_1_24. (дата звернення: 29.02.2023).

15. Даниско О., Семеновська Л. Характеристика методів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах змішаного навчання. *Педагогічні науки*. 2019. Вип. 74. С. 43–48. [Електронний ресурс]. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/13897>. (дата звернення: 04.03.2023).

16. Дручик В. Д. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Луцьк. 2017. 247 с.

17. Зайцева Ю. В., Новік С. М. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. *Сучасні тенденції фізичного виховання і спорту* : матеріали регіонал. наук.-метод. семінару / ред. кол.: О. О. Момот, І. В. Тараненко, Ю. В. Зайцева ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Фак-т фіз. виховання, Каф. теорет.-метод. основ викладання спортивних дисциплін. Полтава, 2018. С. 12–15.

18. Зайцева Ю. В., Тараненко І. В., Корносенко О. К. Інтеграція навчальної і професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки. *Педагогічні науки*. 2020. Вип. 75/76.

С. 50–55. [Електронний ресурс]. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16369>. (дата звернення: 04.03.2023).

19. Закон України «Про інноваційну діяльність»: (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 36, ст. 266) Документ 40-IV, чинний, поточна редакція від 12.04.2022, підстава – 1714-IX. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 04.03.2023).

20. Здоров'язбережувальні технології в освітньому середовищі : колективна монографія / заг. ред. Л. М. Рибалко. Тернопіль : 2019. 400 с.

21. Ковальський В. В. Роль учителя фізичної культури у вихованні патріотизму та формуванні морально-вольових якостей учнів. *Фізичне виховання в рідній школі*. 2020. № 3. С. 25–26.

22. Матвійчук Т. Ф. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання у процесі професійної підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Т. Ф. Матвійчук. Львів, 2015. 273 с.

23. Остапенко Г. О., Циганок О. В., Жестков С. Г. Структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації здоров'язбережувального навчально-виховного середовища загальноосвітньої школи. *Фізичне виховання і спорт. Вісник Запорізького національного університету*, № 1(7), 2012. Запоріжжя. С. 78–85.

24. Сватъєв А. В. Підготовка майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності (теоретико-методичний аспект) : монографія / А. В. Сватъєв. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. 520 с.

25. Сватъєв А. В. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Запоріжжя, 2013. 40 с.

26. Тушева В. В. Формування науково-дослідницької культури майбутнього вчителя музики в процесі професійної підготовки: теорія і практика: Монографія. УМО НАПН України. Харків: Майдан, 2015. 450 с.

27. Цьось А. В., Балахнічова Г. В., Заремба Л. В. Сучасні технології викладання спортивних дисциплін: навчальний посібник. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. 132 с.

28. Черпак Ю. В. Методична підготовленість учителя до уроку з фізичної культури: актуальні питання, орієнтири, поради. *Фізичне виховання в сучасній школі*. 2012. № 6. С. 18–21.

29. Шаповалова І. Витоки педагогічної майстерності. *Класичний приватний університет*. Запоріжжя. 2015. Випуск 15. С. 336–342.

30. Шерстюк О. О. Ефективність професійної підготовки вчителів фізичної культури новими інформаційними засобами. *Імідж сучасного педагога*. 2019. № 5. С. 48–50. [Електронний ресурс]. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/182952> (дата звернення: 02.03.2023).